

Tarih: Ekim 2012

Millî Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi

H. Hulki YALÇIN

İnceleme Kurulu
BAŞKAN

Barbaros YALÇIN
ÜYE

Y. Kemal ÇUHACI
ÜYE

Hüseyin YUNAK
ÜYE

Ali N. YÜCEL
ÜYE

Güneş KARAKOYUNLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Burcu AYTEN

Basın Yayın Koordinatörü
Ebru FERAY

Dizgi
Ebru FERAY

Kapak Dizaynı
Umut SİLE

Renk Ayırımı
FİLMEVİ

Baskı
CEYMA MATBAASI
Matbaacılar Sitesi
Yüzyıl Mah. 4. Cad. No. 123
Bağcılar - İstanbul

Yönetim Yeri:
Merkez
Maçka Cad. 35
34367 Şişli / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com.tr
Internet : http://www.millire.com.tr

Yayın Türü: Yerel süreli yayın

3 ayda bir yayınlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur**

İÇİNDEKİLER

Tele-Satış Kanalıyla Yapılan Sigorta Satışlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	4
Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Popülaritesi Artan Yöneticinin Sorumluluğu Sigortaları	9
Temmuz Yenilemeleri: Reasürans Piyasalarında Gelişmeler	22
Andrew Kasırgası'nın 20. Yılı	25
Çeviri Kaynaklı Anlatım Bozuklukları	27
İran Petrolüne Uygulanan Sigorta Yasası	29
Ayrılanlar	31

Reasürör Gözüyle

Sigortacılık hizmetlerinin daha fazla kişiye, daha ekonomik bir şekilde ulaştırılması, tüm sigorta şirketleri için önemli bir amaç olmakta, teknolojik alandaki gelişmeler bu hizmetleri sunmakta olan sigorta şirketlerine bu konuda önemli imkânlar sağlamaktadır. Teknolojinin sunduğu imkânların olabildiğince iyi değerlendirilmesi, bir taraftan daha fazla kişiye ulaşılmasını kolaylaştırırken, diğer taraftan sunulan hizmetin maliyetini de önemli ölçüde düşürmektedir. Sayın Şenol Şentürk, hazırlamış olduğu “Tele-Satış Kanalıyla Yapılan Sigorta Satışlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı çalışmasında, bir doğrudan satış yöntemi olan “Tele-Satış” kanalının kullanılmasında sigorta şirketlerinin karşılaştıkları sorunları ortaya koymakta, bu sorunların çözümünde önerilerde bulunmaktadır. “Tele-Satış” yönteminin gerektiği gibi kullanılmasının, kişilerin sigortacılık sektörüne olumlu yaklaşımını sağlayacağı, bunun yanı sıra sigorta şirketlerinin ve ilgili finans kuruluşlarının karşılaşılabileceği, mevzuattan kaynaklanan sorunların önüne geçilebileceği, ayrıca ifade edilmektedir.

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, ekonomik ve sosyal yaşam üzerine yapacağı olumlu etkilerin yanı sıra, önceki Kanun’da bulunmayan bir takım sorumlulukların da doğmasına yol açacaktır. Bu sorumluluklar arasında dikkati çeken konulardan biri de, şirket yöneticilerine ilişkin olanıdır. Sigortacılık sektöründe uzun yıllar Sorumluluk Sigortaları alanında çalışmış olan Sayın Mahmut Saraçoğlu, hazırlamış olduğu, “Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Popülaritesi Artan Yöneticinin Sorumluluğu Sigortaları” adlı çalışmasında, şirket yöneticilerinin görev ve sorumluluklarını, çeşitli durumlar itibarıyla ve önceki Kanun ile karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Artan sorumlulukların sigorta sistemi içerisinde ne şekilde teminat altına alınabileceği konusu ise, Sn. Mahmut Saraçoğlu’nun gelecek sayımızda yayımlanacak olan çalışmasında incelenecektir.

Yabancı Basından Seçmeler bölümünde ise, yirmi yıl önce 1992 yılı Ağustos ayında ABD’nin güney eyaletleri ve Bahama Adaları’nı etkileyen Andrew Kasırgası’nın, sigorta ve reasürans şirketlerinin doğal afet olaylarına olan yaklaşımlarında bir dönüm noktası olmasının nedenlerinin özetlendiği çalışmanın yanı sıra, dünyadaki farklı reasürans piyasalarındaki Temmuz yenilemeleri hakkında bilgi veren bir makale yer almaktadır. Bu bölümde, ayrıca, özellikle farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı ülkelerde ortaya çıkan, sigorta poliçeleri ve reasürans anlaşmalarının başka bir dile tercümesinin neden olduğu sorunlara değinen bir çalışma ile İran’ın petrol sevkiyatına uygulanan ambargonun, ilgili taraflar üzerindeki muhtemel sonuçlarının tartışıldığı diğer bir makale de yer almaktadır.

Tele-Satış Kanalıyla Yapılan Sigorta Satışlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

A. Giriş

Son dönemlerde Kara Araçları branşında yaşanan yüksek rekabet ve düşük teknik kârlılıktan kaynaklı olarak, sigorta şirketleri kârlılığın yüksek olduğu Ferdi Kaza ve sadece acil durumları kapsayan Sağlık Sigortası gibi ürünlerde prim üretimini arttırmaya dönük stratejiler geliştirmeye başlamışlardır.

Bankasürans ilişkileri bulunan sigorta şirketleri söz konusu ürünlerin satışında daha çok banka çağrı merkezlerini kullanma yoluna gitmektedir.

Ayrıca bu ürünler sadece telefonla sigorta satışı üzerine kurulmuş az sayıda sigorta acentesi kanalıyla da pazarlanmaktadır. Şirketlerin telefonla sigorta satışına yönelmesi bazı sorunları ve sigortalı şikâyetlerini de beraberinde getirmiştir.

B. Tele-Satış Kaynaklı Sigortalı Şikâyetleri

Tele-satışın geleneksel satışa göre kendine özgü zorlukları olması, pazarlamacıların bu zorlukları aşmak için bazen olumsuz uygulamalara yönelmesine yol açabilmektedir. Söz konusu uygulamalardan kaynaklı olarak hem poliçe tanzimi öncesinde, hem de poliçe tanzimi sonrasında yaşanan sorunlar, sektörde sigortalı şikâyetlerinin sayısını önemli ölçüde arttırmaktadır.

Tele-satış kaynaklı sigortalı şikâyetleri genellikle aşağıda sıralanan hususlarda yoğunlaşmaktadır:

1. Poliçenin sigortalının onayı alınmadan tanzim edilmesi,
2. Poliçe teminatlarına ilişkin eksik ve/veya yanıltıcı bil-

gilendirme yapılması,

3. Poliçenin, vade sonunda sigortalının açık onayı alınmadan otomatik olarak yenilenmesi,
4. Sigortalıya poliçesinin teslim edilmemesi,
5. Poliçesini iptal talebinde bulunan sigortalıya, iptal talebini yerine getirmede zorluk çıkartılması,
6. İptal edilen poliçelere ilişkin primin eksik iade edilmesi.

C. Sigortalı Şikâyetlerini Ortadan Kaldırmaya Yönelik Çözüm Önerileri

Binlerce satış görevlisinin poliçe tanzim ettiği bir operasyonel yapıda sigortalı şikâyetlerini tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmamakla birlikte gerekli önlemleri

olarak şikâyetleri azaltmak sigorta şirketlerinin iradesi dâhindedir. Söz konusu şikâyet konularına ilişkin olarak sigorta şirketleri tarafından alınabilecek başlıca önlemler aşağıda sıralanmıştır.

1. Poliçenin Sigortalının Açık Onayı ile Tanzim Edilmesi

Sektörde sıklıkla karşılaşılan şikâyetlerin başında poliçelerin sigortalıların açık onayları alınmadan tanzim edilmesi gelmektedir. Söz konusu şikâyeti ortadan kaldırmak için tele-satış sırasında sigortalıya bilgilendirme yapıldıktan sonra sigortalıdan açık onay alınmalıdır. Onay cümlesi açık ve anlaşılır olmalı, sigortalının ödeyeceği sigorta priminin aylık ve toplamda kaç TL olduğu bilgisini içermeli ve sigortalıya onay cümlesi okunduktan sonra sadece “Onaylıyor musunuz?” sorusu sorulmalıdır. “Sizce de uygundur, değil mi?”; “Tamam mı?” gibi sigortalıyı yönlendirici ifadelerden kaçınılmalıdır.

2. Poliçe Teminatlarına İlişkin Eksik ve/veya Yanıltıcı Bilgilendirmeden Kaçınılması

Poliçe ile sigortalıya sağlanan teminatlar ve sigorta prim tutarı sigortalıya açık ve kolaylıkla anlaşılabilir bir şekilde anlatılmalı; istisnalar ve

teminatlara ilişkin ayrıntılı bilgilerin sigorta poliçesi üzerinde yer aldığı bilgisi sigortalıya verilmelidir.

Tele-satış sırasında sigortalıya teminatların tam kapsamının ve tüm istisnaların anlatılması mümkün olmayabilir. Burada dikkate alınması gereken husus, Azami İyi Niyet ilkesi gereği sözleşmenin esaslı unsurlarının sigortalıya anlatılmasıdır. Sigortalıyı tanıtmayı yapılan poliçeyi satın almaktan vazgeçirecek nitelikte önem taşıyan hususlar esaslı unsurlardır. Örneğin, Acil Sağlık Poliçesi kapsamında sigortalıya uluslararası kriterlerde acil olarak tanımlanmış 32 adet acil durumu tek tek anlatmak mümkün değildir.

Bununla birlikte temel örnekler yardımıyla acil durumla nelerin kastedildiği sigortalıya anlatılabilir ve geri kalan diğer acil durumların poliçe üzerinde yer aldığı vurgulanabilir. Aksi takdirde sigortalıya sadece “acil bir rahatsızlığınız durumunda” denilip, yukarıda belirtilen açıklama yapılmazsa sigortalı kendisi için acil hissettiği ve hastaneye gitmek zorunda kaldığı her rahatsızlık için söz konusu poliçenin teminat vereceği yanılgısında olacaktır. Yine aynı ürün için sigortalılara poliçenin normal bir sağlık poliçesi olduğu izlenimi yaratacak ifadelerde bulunulması iyi niyete aykırı bir uygulama olacaktır.

Diğer bir esaslı unsur olan

“poliçe istisnaları” açısından bir örnek vermek gerekirse, çoğu sigorta şirketi tarafından kredi kartı hırsızlıklarına karşı sağlanan sigorta güvencelerinde kredi kartından nakit çekim ve/veya internet üzerinden alışveriş teminatları istisna edilmiştir.

Söz konusu istisnalar sigortalıları poliçe almaktan vazgeçirebilecek derecede “esaslı” niteliktedir. Dolayısıyla belirtilen istisnalar konusunda sigortalılara poliçe tanzimi sırasında bilgi verilmemiş olması, sigorta sözleşmesinin geçersiz olma sonucunu doğurabilecektir.

Yine, sigortalıya tanıtımı yapılan hizmetlerin sigortalının primini ödeyeceği bir sigorta poliçesinin teminatları dâhilinde kendisine sağlandığı, sigorta şirketinin adı da verilmek suretiyle açık ve anlaşılır şekilde belirtilmelidir. Sigortalının “bankanın özel bir müşterisi olduğu”, “diğer tüm özel müşteriler gibi kendisinin de bu hizmetlerden faydalandırılmak istendiği” gibi anlamlara gelecek ifadelerden kaçınılmalıdır.

3. Poliçenin Vade Sonunda Otomatik Olarak Yenilenmesi İçin Sigortalıdan Açık Onay Alınması

Sigorta şirketleri tarafından çoğu defa poliçeye vade sonunda otomatik yenileme klozu eklenmekte, bununla

birlikte tele-satış sırasında sigortalıya söz konusu hususta bilgilendirme yapılmamaktadır. Sigortalılar açık onay vermedikleri halde yenileme döneminde otomatik yenilenmiş poliçeleri için iptal zahmetine katlanmaktadırlar. Söz konusu durum sigortalıların sektöre olan güvenini zedelemektedir. Bu durumu ortadan kaldırmak için şayet poliçede otomatik yenileme koşulu mevcutsa, tele-satış sırasında sigortalıdan poliçenin tanzimine ilişkin alınan onaydan sonra ayrı bir müstakil cümle ile poliçenin vade sonunda yenilenmesine ilişkin ayrı bir onay alınmalıdır. Poliçe şartlarında bir değişiklik olması durumunda otomatik yenileme söz konusu olmamalıdır.

Bununla birlikte, sigortalıya gönderilecek poliçe üzerinde belirtilmesi koşuluyla prim tutarında geçmiş yılın enflasyonu oranında yapılacak artışların poliçe şartlarında bir değişiklik anlamına gelmediği düşünülmektedir. Otomatik yenilemeye ilişkin olarak sigortalıdan açık onay alınmış olsa bile, sigortalı yenileme döneminde yenileme öncesi kısa mesajla ve/veya e-posta bilgisi varsa e-posta ile bilgilendirilmelidir. Yenileme sonrası poliçe, sigortalının iletişim adresine ya da kendisinden onay alınmışsa e-posta adresine gönderilmelidir.

Şirketlerin mevcut poliçelerinde, şayet poliçelerin tanzimi sırasında sigortalılardan yeni-

leme için açık onay alınmışsa, sigortalılar yenilemeler öncesi telefonla aranarak bilgilendirilmeli ve yenilemeler için açık onay alınmalıdır. Ulaşılamayan ve açık onay alınmayan sigortalıların poliçeleri yenilenmemelidir. Sigortalıdan poliçenin ilk tanzimi esnasında yenileme için açık bir onay alındığı, bununla birlikte poliçe teminat ve şartlarında değişikliğe gidildiği durumlarda, yenileme için şayet sigortalıya telefonla ulaşılamamış ise, poliçenin sigorta şirketi tarafından sigortalının adresine imza karşılığı teslim edilmesi şartıyla poliçe yenilenmemelidir. Söz konusu durumda şayet sigortalıdan e-posta gönderimleri için onay alınmışsa, kendisine gönderilecek e-posta ve ilaveten kısa mesaj ile şirketin bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirdiği varsayılmalıdır.

4. Sigortalıya Poliçesinin ve Bilgilendirme Formunun Teslim Edilmesi

Tele-satış ile tanzim edilen poliçelerde, poliçeler ve bilgi formları sigortalı adresine imza karşılığı teslim edilmelidir. Tele-satış sırasında sigortalıdan onay alınması durumunda, elektronik posta adresine gönderilecek e-posta ile de şirketin söz konusu yükümlülüğü yerine getirdiği varsayılmalıdır. Şirket tarafından sigortalının e-posta adresinin güncel tutulmasına ve sigorta-

lıya teyit ettirilmesine dikkat edilmelidir.

5. Poliçesini İptal Talebinde Bulunan Sigortalının İptal Talebinin Zorluk Çıkartılmadan Yerine Getirilmesi

Poliçesini iptal ettirmek isteyen sigortalılar, poliçelerinin banka çağrı merkezi tarafından tanzim edildiği durumlarda iptal işlemini gerçekleştirmek için banka çağrı merkezini aramakta, müşteri temsilcisi ile görüşebilmek için telefonda bekletilmekte ve zahmete katlanmaktadırlar. Müşteri temsilcisine ulaşıldığında da sigortalıya iptal için sigorta şirketini araması ya da kendisine daha sonra dönüş yapılacağı söylenilmektedir. Çoğu durumda sigortalı poliçesini iptal ettirebilmek için birden çok kez telefon görüşmesi yapmak zorunda kalmaktadır.

Şirketler iptal prosedürlerine ilişkin hizmet kalitelerini artıracak şekilde gerekli önlemleri almalıdırlar. Poliçeler üzerinde, sigortalının poliçesini iptal ettirmek istemesi durumunda arayacağı telefon numarası açık bir şekilde belirtilmelidir. İptal için belirtilen numarayı arayan sigortalı başka kanallara, müşteri temsilcilerine aktarılmamalı, kendisine hiç bir şekilde zorluk çıkartılmamalı, iptal talebinden vazgeçirmek konusunda ısrarcı bir tutum sergilenmemelidir.

6. İptal Edilen Poliçelere İlişkin Primin Eksik İade Edilmemesi

Başlıca şikâyet konularından biri de kendi onayı olmadan sigorta poliçesi tanzim edilen sigortalılara, iptal halinde kendilerinden tahsil edilen primlerin tamamının iade edilmemesidir. Poliçe tanziminde açık onayı bulunmayan ve sigorta poliçesi imza karşılığı teslim edilemeyen ya da sigorta şirketi tarafından sigortalının açık bir biçimde bilgilendirildiği ve sigortalının da onay verdiğinin ispat edilemediği durumlarda poliçe başlangıç tarihinden itibaren, yenileme poliçeleri ile birlikte mebedinden iptal edilmelidir, ancak diğer durumlarda kısmi iade yapılmalıdır.

7. Etkin Bir Denetim Sisteminin Kurulması

Tele-satış yoluyla tanzim edilen poliçelerde satış temsilcilerinin önceden belirlenmiş ifade kalıplarına (scripts) uygun bilgilendirme yapıp yapmadıkları yönetim tarafından yakından takip edilmeli ve denetlenmelidir. Poliçe tanzimlerinde sorun görülen müşteri temsilcilerinin tanzim ettikleri bütün poliçeler incelenmeli, bilgilendirmede sorunlar tespit edilmesi halinde sigortalılar tekrar aranarak uygun bir şekilde bilgilendirilmeli ve kendilerinin açık onayları alınmalıdır. Sigortalı-

ların onay vermediği durumlarda poliçeler mebedinden iptal edilmelidir.

8. Sigortalı Şikâyetlerinin Takibi

Banka çağrı merkezleri ve acenteler vasıtasıyla tanzim edilen poliçelere ilişkin olarak poliçenin tanzimine ilişkin banka ya da acenteye iletilen her tür şikâyet, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik'in "Bilgi Talepleri ve Şikâyetlerin Cevaplandırılması" başlıklı 12. maddesinin 2. fıkrası gereği sigorta şirketlerinin şikâyet sistemine ve şirketler tarafından Hazine Müsteşarlığı'na gönderilen şikâyet raporlarının kapsamına dâhil edilmelidir.

D. İlgili Mevzuat

Çağrı merkezlerinden tele-satış yöntemiyle tanzim edilen poliçelerde bilgilendirmeye dayalı olumsuzlukların varlığı halinde uygulanacak mevzuat hükümleri, durumun niteliğine göre 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun "İyiniyet" başlıklı 32. maddesi, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik ve poliçelerin banka aracılığı ya da acenteler tarafından tanzim edilmesi halinde Sigorta Acenteleri Yönetmeliği'dir.

Sigortacılık Kanununun 32. maddesinin 2. fıkrasına aykırı uygulamaların cezai yaptırımını

Kanunun "Adli Cezalar" başlıklı 35. maddesinin 27. fıkrası hükmü gereği üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezası, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik'e aykırı uygulamaların cezası ise "her bir poliçe ve yenileme için" Kanunun "İdari Cezalar" başlıklı 34. maddesinin ikinci fıkrasının (j) bendi gereği 12.000 Türk Lirasıdır. Poliçelerin banka aracılığı çağrı merkezleri vasıtasıyla tanzim edilmesi halinde Sigorta Acenteleri Yönetmeliği'nin "Sözleşme Yapma veya Prim Tahsil Etme veya Acentelik Yetkilerinin Kaldırılması" başlıklı 11. maddesinin 4. fıkrasına göre bankanın sigorta aracılık faaliyetleri, Hazine Müsteşarlığı tarafından geçici olarak altı aya kadar durdurulabilir.

Banka çağrı merkezleri ve acenteler vasıtasıyla tanzim edilen poliçelere ilişkin olarak banka ya da acentelere iletilen şikâyetlerin sigorta şirketinin şikâyet sisteminde yer alması ve Hazine Müsteşarlığı'na gönderilen şikâyet raporlarının kapsamına dâhil edilmemesi durumunda Kanunun öngördüğü ceza, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik'e aykırı uygulamadan dolayı 34. maddenin 2. fıkrasının (j) bendi gereği 12.000 Türk Lirasıdır.

E. Sonuç

Alternatif dağıtım kanal-

larının geliştirilmesinin, sigorta ürünlerinin geniş halk kesimlerine ulaştırılmasının, hem bireylerin, hem sigortacılık sektörünün yararına olduğu açıktır.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus öncelikle bireylerin sigortayı bir ihtiyaç olarak görmesini sağlamak ve ihtiyaçlarına uygun sigorta ürünleri ile onları güvence altına almaktır. Yeterli bilgilendirme yapılmadan, bir ihtiyacı gidermeye dönük olmayan poliçe tanzimleri kısa süreli olarak şirketlerin kârlılığını arttırabilir, ancak söz konusu du-

rum özelde hem sigorta şirketlerine, hem de genel olarak sigortacılık sektörüne karşı güvensiz geniş halk kitleleri yaratacaktır. Şirketlerin kısa vadeli yerine uzun vadeli düşünmesi ve satış politikalarını buna göre belirlemesi, hem sigortalıların, hem de şirketlerin yararına olacaktır.

Tele-satışlarda şirketlerin ve sektörün uzun vadeli çıkarlarını göz önünde bulunduracak önlemlerin alınması, sadece vatandaşların sigorta sektörüne olumlu yaklaşımına katkıda bulunmakla kalmayacak, sigorta şirketleri ve ban-

kalar açısından mevzuattan kaynaklı risklerin önüne geçilmesini de sağlayacaktır.

Şenol S. ŞENTÜRK
Sigorta Denetleme Uzmanı

T.C. Başbakanlık Hazine
Müsteşarlığı
Sigorta Denetleme Kurulu
İstanbul Grup Başkanlığı

Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Popülaritesi Artan Yöneticinin Sorumluluğu Sigortaları

Bilindiği üzere, 6762 sayılı Kanun ile 1956 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanunu (TTK), uzun bir taslak sürecinin ardından, uzun yıllar içinde gelişen ve değişen iş dünyasının gereksinimlerini karşılamak üzere 6102 sayılı Kanunla, 13.01.2011 tarihinde kabul edilip kimi maddeleri için farklı yürürlük tarihleri belirlenmiş olsa da 1534. madde ile 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmesi düzenlenmişti. Ancak Kanun’la ilgili olarak Resmi Gazete’de (RG) yayınlanmasından çok daha önce her platformda tartışılan ve ciddi bir şekilde eleştirilen hususlarla ilgili olarak kanun koyucu gecikmeli de olsa, bu yürürlük tarihinden birkaç gün önce, 26.06.2012 tarihinde kabul edilen 6335 sayılı “Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile yeni düzenlemeler getirdi¹.

Esasen doğru olan, Kanun’un taslak döneminde daha ciddi bir çalışma yapılarak, getirilen eleştirilerin dikkate alınması ve gerekli düzenlemelerin Kanun’un kabul edilerek RG’de yayınlanmasından daha önce yapılmış olmasıydı. Ancak bu problem maalesef hemen hemen bütün kanuni düzenlemelerde karşımıza çıkmaktadır. Aslında AB müktesebatı ile uyum sağlama amacı söz konusu olduğu için, bu süreçte AB müktesebatı bir örnek olarak göz önünde olduğundan, bu tip problemlerin yaşanmaması gerekirdi. Ne var ki, değerlendirmelerin geniş ölçekte yapılmaması, süreç esnasında genel değerlendirme ve yapıcı eleştirilerin dikkate alınmaması, maalesef bir seferde ilgili kanuni düzenlemenin yapılmasına imkân vermemekte; genel olarak nihai düzenleme hep bir öncekini düzelten birkaç yeni kanunla sağlanabilmektedir. Hatta bazı örneklerde, esasen bir kanunla yapılması gereken düzenleme-

nin yönetmeliklerle yapılarak sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir². Ümit ederiz ki, kanun koyucu, şimdiye kadar yaşanan kötü örnekleri göz önüne alarak, önümüzdeki dönem itibarıyla, ciddi sıkıntılar yaratan bu hususa daha fazla önem verir ve ilgili düzenlemeye

² 08.03.1995 tarih ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un kimi eksik yönleri 8 yıllık bir gecikmeyle 06.03.2003 tarih ve 4822 sayılı Kanun’la değiştirilerek düzeltilmek istenmiş; her iki kanunun da amaçladığı ve AB müktesebatı gereği ilgili kanunun özünü oluşturması gereken ve her nedense kanun metinlerinde adı hiç geçmeyen “kusursuz sorumluluk” ilkesi ise, ilk defa 13.06.2003 tarih ve 25137 sayılı RG ile yayımlanan “Ayıplı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkında Yönetmelik”te belirlenip tanımlanarak, 4077 sayılı Kanun’un hazırlanma gerekçesini oluşturan ve müktesebat açısından uyum sağlanması gözetilen 85/374/EEC sayılı Genel Ürün Sorumluluk Direktifi’nde 1985 yılında düzenlenmiş olan objektif sorumluluk ilkesinin uygulanmasına yönelik savunma mekanizmaları gibi önemli hükümleriyle ilgili eksikliklerin giderilmesi neredeyse 20 yıllık bir gecikmeyle ve bir yönetmelikle sağlanabilmiştir.

¹ 6335 sayılı Kanun’un tam metni için bkz.

<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6335.htm>

ilişkin uyarı ve eleştirileri taslak döneminde dikkate alarak sonradan düzeltilmesine ihtiyaç duyulmayacak kanuni düzenlemeleri hayata geçirir.

Yapısal olarak son düzenlemelerle yeni TTK'nın getirdiklerine baktığımızda, özellikle kurumsallaşmayı esas alan bir yapıya sahip olan yeni TTK'nın, yönetim kurulları ve yöneticilerin şirketi temsil kabiliyetleri çerçevesinde şirketlerin genel yönetim tarzını ve iş yapış şekillerini düzenleyip yönetmeyi, finansal raporlama ve denetim fonksiyonlarının detaylandırılıp yeniden düzenlenmesi ile de şirketlerin gelişen dünya gereksinimlerine ayak uyduracak bir yapısal dönüşümü yapmalarını hedeflediğini görmekteyiz. Bu bağlamda, yönetim kurullarının ve yöneticilerin fonksiyonu, görevleri ve üstlendikleri sorumluluklar ön plana çıkmış ve yöneticinin artan sorumlulukları yeni TTK ile ilgili en önemli başlıklardan biri haline gelmiş durumdadır. Özellikle anonim şirketler açısından kurumsal yönetim yeterliliğinin sağlanabilmesi için yetkin bir yöneticinin varlığı aranmaktadır. Bu bağlamda buradaki incelememiz anonim şirketlerle ilgili düzenlemelere odaklanmış durumdadır.

Yöneticilerin sorumluluğunun bu kadar arttığı bir ortamda, bu sorumluluğun nasıl dengelenebileceği bir başka önemli problem olarak tartışılmaya başlanmıştır. Ka-

nun'un 361. maddesinde³ yönetim kurulu üyelerinin kusurları neticesinde şirkete verebilecekleri zararların isteğe bağlı olarak sigorta ettirilebileceği ve bunun kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirilmesinde dikkate alınacağı belirtilerek şirket yöneticilerine D&O (Directors' & Officers' Liab. Ins.) poliçesinin önerilmiş olması, yeni TTK'nın getirmiş olduğu sorumlulukların sigortacıya transfer edilerek dengeleneceği düşüncesini doğurmuştur.

Bu düşünce, 6102 sayılı Kanunda tanımlanmış olan ve Avrupa Birliği normları ile paralellikler gösteren hukuki sorumluluk halleri itibarıyla geçerli olsa da, cezai sorumluluğun kişiselliği ilkesinden hareketle, yeni TTK'nın en önemli yenilikleri arasında bulunan ve yöneticilere yeni sorumluluklar yükleyen cezai sorumluluk hükümleri açısından maalesef doğru olamayacaktır. Kaldı ki, D&O poliçeleri genel olarak Türkiye geneli itibarıyla yüksek sayılabilecek bir muafiyet-

le temin edilmekte olduğu için, poliçede bu yönde bir genişletme imkânı yer alsa dahi, adli para cezası niteliğindeki cezai tazminatlar da zaten bu muafiyet miktarının altında kalacaktır.

Bu bağlamda, D&O poliçesinin sağlayacağı korumanın çerçevesini sorgulamadan önce, yeni TTK'nın anonim şirketler itibarıyla yönetim kurulu üyelerine getirmiş olduğu sorumlulukları eski kanunla karşılaştırmalı olarak kısaca incelemenin yönetsel açıdan en doğrusu olduğu düşüncesindeyiz.

Yeni TTK'nın 562. maddesinde⁴, eski kanuna göre yeni bir düzenleme olarak, yönetim kurulunun cezai sorumlulukları tanımlanmış durumdadır. 6762 sayılı Kanunda bu maddede belirtilen durumlar çerçevesinde herhangi bir cezai müeyyide tanımlanmamaktaydı. Yeni kanun ise, 6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile yapılan değişiklikler⁵ çerçevesinde aşağıdaki durumlar itibarıyla cezai tazminat yükümlülüğünü düzenlemektedir:

- Kanun'un 64. maddesinde⁶

³ 6102 no.lu Kanun, 361. madde: (1) Yönetim kurulu üyelerinin, görevlerini yaparken kusurlarıyla şirkete verebilecekleri zarar, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş ve bu suretle şirket teminat altına alınmışsa, bu husus halka açık şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulu'nun ve ayrıca pay senetleri borsada işlem görüyorsa borsanın bülteninde duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde dikkate alınır.

⁴ 562 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

⁵ 30. maddenin tam metni için bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6335.htm>

⁶ 64 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

1 no.lu fıkra ile düzenlenen, işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında üçüncü kişi uzmanlara bilgi verecek şekilde yapılması istenen defter tutma yükümlülüğünü yerine getirmeyenlerin;

- Yine aynı şekilde, 64. maddenin 2 no.lu fıkrası gereği şirkete ait belgelerin kopyasını saklamayanlarla, 3 no.lu fıkra gereği ticari defterlerin noterde açılış ve kapanış onaylarını yaptırmayanların;
- Kanun'un 65. maddesinde⁷ defterlerin ve diğer kayıtların Türkiye Muhasebe Standartları'na göre Türkçe olarak ve kısaltmalar, işaretler ile sembollerin anlamlarının açıkça belirtildiği şekilde, zamanında, doğru ve düzenli olarak tutulmaması durumunda sorumluların;
- 66. madde⁸ çerçevesinde detaylı bir şekilde belirlendiği üzere maddi duran mal varlığı, stok ve taşınabilir mal varlığı unsurları ile borçlarını gösterir şekilde envanter tutma yükümlülüğü getirilmiş olup, bu kurala uymayıp hileli envanter çıkaranların;

- 86. madde⁹ çerçevesinde saklanması zorunlu olan belgeleri sadece görüntü veya başka bir veri taşıyıcısı aracılığıyla ibraz edebilenlerin giderleri kendisine ait olmak üzere bunları bastırması ve okunabilen kopyaları sunması istenmekte olup, buna uymayanların,

6335 no.lu Kanunun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 1 no.lu fıkrası gereği dört bin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılacağı belirlenmektedir (6335 no.lu Kanunla getirilen bu değişiklik öncesinde Kanun'da bu kişiler itibarıyla belirlenen ceza iki yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıydı).

- 88. madde¹⁰ çerçevesinde münferit ve konsolide finansal tablolar düzenlenirken, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorunda oldukları kuralı getirilmiştir.

Bu çerçevede, 6335 no.lu Kanunun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 2 no.lu fıkrası gereği 88. maddeye aykırı hareket edenlerin dört bin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılacağı belirlenmektedir (6335 no.lu Kanunla getirilen bu değişiklik öncesinde Kanun'da bu kişiler itibarıyla belirlenen ceza iki yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıydı).

- 199. madde¹¹ çerçevesinde faaliyet yılının ilk üç ayı içinde hazırlanması gereken ve bağlı şirketlerin kendi aralarındaki ve hâkim şirketle olan ilişkileri ile bu ilişki sonunda doğan kâr/zarar sonuçlarını açıklayan bağlı ve hâkim şirket raporlarının ilgili maddede belirlendiği şekilde hazırlanmaması durumunda 6335 no.lu Kanunun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 3 no.lu fıkrası gereği sorumluların iki yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılacağı belirlenmiş durumdadır (6335 no.lu Kanunla getirilen bu değişiklik öncesinde Kanun'da bu kişiler itibarıyla belirlenen ceza iki yıla kadar hapis ve adli para cezasıydı).
- Yeni TTK hükümlerine göre tutulmakla veya muhafaza

⁷ 65 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

⁸ 66 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

⁹ 86 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹⁰ 88 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹¹ 199 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

edilmekle yükümlü olunan defter, kayıt ve belgeler ile bunlara ilişkin bilgilerin, 210. maddenin¹² 1 no.lu fıkrasına göre denetime yetkili olan denetim elemanlarına istenilmesine rağmen verilmemesi veya eksik verilmesi ya da Bakanlığın denetiminin engellenmesinden sorumlu bulunanlar hakkında, 6335 no.lu Kanununun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 4 no.lu fıkrası gereği fiilleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, üçyüz günden daha az olmamak kaydıyla adli para cezası getirilmiş bulunmaktadır (6335 no.lu Kanunla getirilen bu değişiklik öncesinde Kanun'da bu kişiler itibarıyla belirlenen ceza üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıydı).

- Yeni TTK 349. maddesi¹³ ile şirket kurucularına kamuyu aydınlatarak sermayenin korunmasını sağlamak, şirket malvarlığının ve imkânlarının kurucuların menfaatine kötüye kullanılmasını engellemek, yolsuzlukları önlemek ve kuruluşun denetlenmesini kolaylaştırmak adına maddede

detaylı bir şekilde belirlenen hususları içerecek şekilde kuruluşa ilişkin bir beyan hazırlayıp imzalanma yükümlülüğü getirilmiş olup, 562. maddenin 5 no.lu fıkrasının a bendi gereği kanuna aykırı beyanda bulunan kurucular hakkında üç yüz günden az olmamak kaydıyla adli para cezası getirilmiş durumdadır.

- Yeni TTK 351. madde¹⁴ ile şirketin kuruluşunun bir veya birkaç işlem denetçisi tarafından denetlenip raporlanması gerektiği belirlenmiş olup, bu madde gereği düzenlenmeyen raporları hazırlaması gereken denetçiler hakkında da 562. maddenin 5 no.lu fıkrasının b bendi çerçevesinde üç yüz günden az olmamak kaydıyla adli para cezası getirilmiş durumdaydı. Ancak 6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile 562. maddede yapılan değişiklik sonucu denetçilerle ilgili bu müeyyide kaldırılmış gözükmektedir.
- Yeni TTK'nın 6335 sayılı Kanun 15. maddesi ile değişik 358. ve 6335 sayılı Kanun 17. madde ile değişik 395. maddeleri¹⁵ gereği

sırasıyla şirket ortaklarının iştirak taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmediği sürece ve pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyelerinin, eşlerinin veya üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarından birinin şirkete borçlanmaları yasaklanmış olup, 6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 5. no.lu fıkrasının b ve c bentleri çerçevesinde bu yasağa aykırı hareket eden ortaklarla yönetim kurulu üyeleri veya hısımlarına üç yüz günden az olmamak kaydıyla adli para cezası getirilmiş durumdadır.

- Yeni TTK 524. maddesi¹⁶ gereği, süresi içinde finansal tabloların, yıllık faaliyet raporu ile kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararı, denetçi görüşü ve genel kurulun buna ilişkin kararını Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirip internet sitesine koymayanlar hakkında, 562. maddenin 6 no.lu fıkrası çerçevesinde iki yüz günden az olmamak kaydıyla adli para cezası getirilmiş durumdaydı. Ancak 6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile 562. maddenin 6 no.lu fıkrası değiştirilerek ticari defterlerin mevcut olmaması veya hiçbir kayıt

¹² 210 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹³ 349 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹⁴ 351 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹⁵ 358 ve 395 sayılı maddelerin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹⁶ 524 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

içermemesi yahut bu Kanun'a uygun saklanmaması hallerinde sorumluların üç-yüz günden az olmamak kaydıyla adli para cezası ile cezalandırılacağı belirlenmiş bulunmaktadır.

- Yeni TTK 404. madde hükmü saklı kalmak kaydıyla 527. madde¹⁷ gereği görevleri dolayısıyla şirket defterlerini inceleyenler için sır tutma yükümlülüğü söz konusu olup, şirket maddi ve manevi zararlarının tazmini yükümlülüğü ile birlikte 562. maddenin 7 no.lu fıkrası çerçevesinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 239. maddesine¹⁸ göre cezalandırılacakları belirlenmiş durumdadır.
- Yeni TTK 549. madde¹⁹ ile anonim şirketin kuruluşu, sermayesinin azaltılması veya artırılması, menkul kıymet çıkarılması vb. işlemlerle ilgili belge ve beyanların kanuna aykırı olmasından kaynaklanan zararlar itibarıyla hukuki sorumluluk tesis edilmiş olup, 562. maddenin 8 no.lu fik-

rası gereği kanuna aykırı hareket edenler ve ticari defterlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapanlar hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası belirlenmiş durumdadır.

- Yeni TTK 550. madde²⁰ çerçevesinde şirket sermayesi hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunanlarla ilgili hukuki sorumluluk esasları belirlenmiş olup, 562. maddenin 9 no.lu fıkrası gereği bu kişiler hakkında üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası getirilmiş bulunmaktadır.
- Yeni TTK 551. madde²¹ çerçevesinde şirket aynı sermayesinin niteliğini veya durumunu farklı gösterenler ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlar hakkında hukuki sorumluluk esasları belirlenmiş olup, 562. maddenin 10 no.lu fıkrası ile de bu kişiler hakkında 90 günden az olmamak üzere adli para cezası getirilmiş bulunmaktadır (6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile yapılan bu değişiklik öncesi belirlenen ceza üç aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezasıydı).

- Yeni TTK, 6335 sayılı Kanununun 27. maddesi ile değişik 552. maddesi²² ile Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla şirket kurmak, sermaye artırmak gibi gerekçelerle halka her türlü çağrıda bulunarak para toplanmasını yasaklamış olup, 6335 sayılı Kanununun 30. maddesi ile değişik 562. maddenin 11 no.lu fıkrası gereği bu kişiler hakkında 6 aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmedilmiştir (6335 sayılı Kanun öncesi bu ceza 6 aya kadar hapis cezası olarak belirlenmişti).
- 6335 sayılı Kanunla getirilen değişiklikler öncesinde yeni TTK şeffaflığın sağlanması amacıyla 1524. maddesi²³ ile şirketin internet sitesinin hangi nitelikte oluşturulacağını detaylı bir şekilde belirlemekte ve bunun için 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren 3 aylık bir süre tanıdığı bulunmaktaydı. Bu süre içinde kanunda belirtildiği şekilde internet sitesini oluşturmayan veya mevcut internet sitesini bilgi toplumu hizmetlerine özgülemeyen anonim şirket yönetim kurulu

¹⁷ 404 ve 527 sayılı maddelerin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

¹⁸ 239 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>

¹⁹ 549 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²⁰ 550 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²¹ 551 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²² 552 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²³ 1524 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

üyeleri için altı aya kadar hapis ve yüz günden üç yüz güne kadar adli para cezası, internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan aynı kişilere üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezası getirmiş bulunmaktaydı. 6335 sayılı Kanunun 18. maddesi ile yeni TTK'nın 397. maddesine 4. bir fıkra ilave edilerek 398. madde kapsamında denetime tabi olacak şirketlerin Bakanlar Kurulu'nca belirleneceği ve ilk fıkrada yapılan değişiklikle bağımsız denetçi tarafından yapılması gereken yukarıda belirlenen denetim şartının Bakanlar Kurulu'nca (BK) belirlenen şirketler itibarıyla söz konusu olacağı belirlenmektedir. Bu bağlamda BK tarafından hangi şirketler için bu yükümlülüğün getirileceğinin beklenmesi gerekmektedir. Yine 6335 sayılı kanunun 19. maddesi ile yeni TTK'nın 400. maddesinde denetim yapacakların özellikleri belirlenmektedir. 6335 sayılı Kanunun 34. maddesi ile yeni TTK'nın 1524. maddesi de değiştirilmiş ve 6 no.lu fıkra ile internet sitesi ile ilgili yükümlülüklerin sadece BK ile belirlenen şirketler itibarıyla geçerli olacağı ayrıca kayıt altına alınmış bulunmaktadır. İlaveten, 6335 sayılı Kanunun 30. maddesi ile değişik yeni TTK'nın

562. maddesinin 12 no.lu fıkrası Kanun'da öngörülen internet sitesini oluşturmayan bu şirketlerin yönetim organı üyelerini yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezası ve içeriğin usulüne uygun bir şekilde olmaması nedeniyle de yine bu üyelerin yüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağını belirterek daha önce getirilen hapis cezalarını kaldırmış bulunmaktadır.

Yukarıda sayılan 562. maddede çerçevesinde belirlenen cezai sorumluluklar itibarıyla soruşturma ve kovuşturmanın resen yapılacağı 563. madde ile belirlenmiş bulunmaktaydı, ancak bu madde de 6335 sayılı Kanunun 43. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış bulunmaktadır.

6335 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce 562 ve 563 sayılı maddeler çerçevesinde yeni TTK, 6762 sayılı TTK'da bulunmayan idari cezalar ve hapis cezaları hükmetmiş bulunmaktaydı. Bu bağlamda Kanun şirket yöneticileri ve yönetim kurulları üzerinde ağırlaştırılmış cezai müeyyideler öngörmekteydi. 6335 sayılı Kanunla yukarıda da takip edilebileceği üzere ve Kanun daha ilk hazırlanırken olması gerektiği gibi, direkt hapis cezaları kaldırılarak adli para cezalarının önemli bir bölümü ise idari para cezalarına çevrilmiş bulunmaktadır.

Yeni TTK yine aşağıdaki

durumlar itibarıyla cezai hükümler tesis etmektedir:

- Yeni TTK'nın 6335 sayılı Kanunun 4. maddesi ile değişik 33. maddesi²⁴ çerçevesinde tescili zorunlu olmasına rağmen sicil müdürünce verilen süre içinde tescile davete icabet etmeyen ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyenler hakkında bu kabahatleri gereği sicil müdürünün teklifi üzerine mahallin en büyük mülki amiri tarafından bin Türk Lirası idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır. Bu madde 6762 sayılı TTK'da 35. madde²⁵ olarak yer almakta olup, idari para cezasının sicil memurunun teklifi üzerine, sicilin bulunduğu yerde ticari davalara bakmakla görevli Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla verileceği ve 6335 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce 6102 sayılı yeni TTK'da ise direkt sicil müdürü tarafından iki yüz Türk Lirasından dört bin Türk Lirasına kadar idari para cezası şeklindeydi.
- 6762 sayılı TTK'da 40. madde, yeni TTK'da ise 38.

²⁴ 33 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²⁵ 35 sayılı maddenin tam metni için bkz.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/997.html>

madde²⁶ ile tescil ve kayıt için bilerek gerçeğe aykırı beyanlarda bulunanlar itibarıyla yeni TTK'nın 6335 sayılı Kanununun 5. maddesi ile değişik 38. madde 1 no.lu fıkrası ile iki bin Türk Lirası idari para cezası getirilmiştir (6335 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce bu ceza üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası olarak belirlenmişti).

- 6762 sayılı TTK'da 53., yeni TTK'da ise 51. madde²⁷ ile belirlenen şirket ticaret unvanını Kanunda belirlenen hükümlere aykırı kullananlar hakkında yeni TTK üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası getirmiş durumdaydı. 6335 sayılı Kanununun 7. maddesi ile 51. madde değiştirilmiş, 46. maddeyi ihlâl edenlerle 49. maddeye aykırı olarak ticaret unvanını devreden, devralan ve kullananlar hakkında bu cezalar korunmuş olup, ticaret unvanının kullanımı itibarıyla 39. 45. ve 48. maddeleri ihlâl edenler için ise iki bin Türk Lirası idari para cezası

belirlenmiştir.

- Haksız rekabetle ilgili hükümler 6762 sayılı TTK'da 56. ile 65. maddeler arasında düzenlenirken yeni TTK bu konuyu daha detaylı olarak 54. ile 63. maddeler²⁸ arasında düzenlemiş, haksız rekabet fiilini işleyenlerin, bu fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda sayılan bu dört cezai müeyyide, 6762 sayılı TTK'da yer alan düzenlemelerin yeniden ve detaylı bir şekilde belirlenmesiyle, yeni TTK'nın yapısına uygun olarak tanımlanmış durumdadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, cezai sorumluluğun kişiselliğinden hareketle, biri hariç tamamı adli ceza olarak belirlenen bu cezai müeyyidelerin, D&O Sigortası'nın koruması altına alınamayıp ilgili suçu işleyen taraflarca üstlenilmesi gerekecektir. Görüldüğü üzere, yeni TTK ile ilgili son dönemde en çok konuşulan ve genel olarak piyasada D&O poliçelerinin daha çok tartışılıp bu poliçelere olan talebin artmasına sebep olan hususlar, her ne kadar sonradan yukarıda detaylı

bir şekilde açıklandığı üzere 6335 sayılı Kanunun getirdiği değişikliklerle önemli ölçüde hafifletilip idari para cezalarına dönüştürülerek hapis cezaları kaldırılmış olsa da, esasen bu poliçenin istisnaları arasında yer alan ve dolayısıyla teminatın dışında kalan durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Benzer bir şekilde, yine yönetici sorumluluğu itibarıyla, yeni TTK'nın 361. maddesiyle yönetim kurulu üyelerinin kusurları neticesinde şirkete verebilecekleri zararların isteğe bağlı olarak sigorta ettirilebileceğini ve bunun kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde dikkate alınacağını belirlemiş olması, piyasada D&O poliçelerine olan ilgi ve talebin artmasında önemli bir etken olmuş bulunmaktadır. Ancak bu hususun da çok dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Çoğu D&O poliçesinde belirli bir payın üzerinde hisseye sahip olan ortakların karşı karşıya kalabileceği zararlar itibarıyla yöneticilere yöneltebilecekleri tazminat talepleri poliçenin koruması dışında bırakılmaktadır. Türkiye'de düzenlenen poliçelerin çoğunda bu oran %10 gibi düşük seviyelerde olup, ilgili koruma esasen sadece halka açık şirketlerdeki küçük yatırımcılar veya %10'un altında paya sahip küçük ortaklar açısından bir anlam ifade etmektedir.

Buna rağmen 6102 sayılı

²⁶ İlgili maddelerin tam metni için bkz.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/997.html> ve

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²⁷ İlgili maddelerin tam metni için bkz.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/997.html> ve

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

²⁸ İlgili maddelerin tam metni için bkz.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/997.html> ve

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

yeni TTK'da yer alan bu adli cezalar ve Kanun'un zorlayıcı hükümleri yönetici sorumluluk teminatının piyasada daha çok tartışılıp bu poliçeye olan ilgi ve talebin artmasına önemli bir katkı sağlamış olup, bugüne kadar mevcut kanunlarımızda da Avrupa ülkeleri ile paralel ölçüde bir sorumluluğu bulunan yöneticilerin daha önce bilgi eksikliği, ülke genelinde sorumluluk bilincinin düşük olması ve arz problemleri sebebiyle tercih etmedikleri bu sigorta teminatı, önümüzdeki dönemde hızlı bir gelişme trendi yakalama imkânına kavuşmuş bulunmaktadır. Sektörün bu imkânı 6335 sayılı Kanunla getirilen değişikliklere kadar geçen dönemde çok daha iyi bir şekilde kullanması beklenirken, maalesef genel olarak olduğu gibi sektör genelinde yine aktif bir strateji yürütülemediği ve bu poliçe tipi itibarıyla sağlanan artış yakalanan rüzgarla karşılaştırıldığında olması gerekenden daha düşük kalmış bulunmaktadır. 6335 sayılı Kanunla getirilen değişikliklerle, özellikle cezai sorumlulukların ve yükümlülüklerin önemli ölçüde hafifletilmesine de bağlı olarak önümüzdeki dönem itibarıyla bu imkânın kullanılabilme ihtimali oldukça sınırlı olacaktır.

Yeni TTK'daki bir başka önemli husus ise, 369. madde²⁹

²⁹ 369 sayılı maddenin tam metni için bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214-1-1.htm>

ile yönetim kurulu ve yöneticiler itibarıyla işlerini yaparken özen ve bağlılık yükümlülüğü ile hareket edilmesi gerektiği belirlenmiş durumdadır. 6762 sayılı Kanunda 320. maddede bu durum daha farklı bir şekilde tanımlanmış ve yönetim kurulu üyelerinin şirket işlerini görürken göstermeleri gereken dikkat ve basiret hakkında Borçlar Kanunu'nun 528. maddesi 2 no.lu fıkrası hükmünün uygulanacağı belirlenmiş durumdadır.

6762 sayılı Kanunda yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğü ile ilgili olarak Borçlar Kanunu'na yapılan bu atıf, doktrinde genel olarak eleştirilmekteydi. Yeni TTK 369. madde ile özen yükümü yönetim kurulu üyeleri yanında yönetimle görevli üçüncü kişileri (yöneticileri) de kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve yüküm "tedbirli yönetici" ölçüsü üzerine kurulmuş, "basiret ölçüsü" terk edilmiştir. Gerekçede, "işadamı kuralı" esasına atıf yapılarak duruma uygun araştırmalar yapıp, ilgililerden bilgiler alınıp yönetim kurulunda karar verilmişse, gelişmeler tamamen aksi yönde olup şirket zarar etmiş olsa bile özensizlikten söz edilemeyeceği belirtilmiştir³⁰. Yeni

³⁰ Detaylı gerekçe için bkz. Dr. A. Bumin Doğrusöz, Av. Öznur Onat, Dr. Funda Tunçel Toralp, "Gerekçe, Karşılaştırmalı Maddeler, Komisyon Raporları, Önergeler ve Karşılaştırmalı Tablolari ile Türk

TTK'nın "Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü" başlıklı 369. maddesinde; "Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kuralına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar." denilmektedir. Getirilen düzenleme ile yönetim kurulu üyelerinin özen yükümleri nesnel, adil ve uygulanabilir kurallara bağlanmıştır³¹.

6762 sayılı TTK'da yönetim kurulunun ve yöneticilerin yapmış olduğu 336. maddede belirlenen işlemler itibarıyla hukuki sorumluluğu müteselsil sorumluluk olarak belirlenmiş olup, 338. madde³² gereği yöneticilerin kusursuzluklarını ispatlayamadıkları sürece bu sorumluluktan kurtulamayacakları belirlenmiş durumdadır. Bu anlamda yöneticilere tersine çevrilmiş bir ispat yükümlülüğü yükleyen ve Borçlar Kanunu'na da atıf yaparak, basiretli davranılmadığı takdirde sorumluluğun tesis edildiği ve ancak kusursuzluğun ispatı ile kurtulma imkânı tanınan daha ağır bir hukuki so-

Ticaret Kanunu - Cilt 1", TOBB Yayın No: 2011 /138, s. 525 - 526

³¹ Mustafa Yavuz, *Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirket Yönetim Kurulları Hakkında Getirdiği Yenilikler, Yaklaşım Dergisi, Nisan 2011, No: 220*

³² *İlgili maddelerin tam metni için bkz.*

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/997.html>

rumluluk tanımlanmış bulunmaktaydı. Ancak, yeni TTK'nın yukarıda açıklanan 369. maddesi ile "basiret" ölçüsünden "tedbirli davranma" esasına geçişle, sorumluluğun tesisinde yöneticiler lehine bir düzenleme getirilmiş durumdadır.

Bu düzenleme, söz konusu madde ile ilgili gerekçeli kararda da "iş adamı kararı" ifadesiyle açıklandığı üzere; ABD, İngiltere ve Kıta Avrupası'nda uygulaması bulunan ticari takdir kuralının (business judgment rule) Türk Hukuku'nda da bir ölçüde uygulama bulmasına imkân tanır niteliktedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde de, TTK'ya göre yeni TTK'nın yönetim kurulu ve yöneticilere, ticari risk içeren kararlar gerektiren faaliyetlerinde daha rahat bir hareket alanı sağlayabileceği ve hukuki sorumlulukları itibarıyla kendilerini savunmaları açısından daha geniş imkânların söz konusu olacağı değerlendirilecek olursa, yeni TTK ile D&O poliçelerinin konusunu oluşturan hukuki sorumluluk alanında savunma ve sorumluluktan kurtulma açısından yöneticinin lehine değişikliklerin yer aldığı ve dolayısıyla bu durumun D&O poliçesi açısından riski nispeten azaltan bir sonuç doğuracağı belirtilmelidir. Zaten Türkiye'deki sigortacıların da hâlihazırda algılaması yeni TTK'nın getireceği bu değişikliklerin, Tablo'da görülebileceği üzere D&O riskini etkilemediğini

göstermektedir.

Ancak, bu kuralın Kanun'da ve gerekçesinde ABD veya Avrupa'da algılandığı haliyle açık ve net şekilde ifade edilmemiş olduğunu ve dolayısıyla ABD ve Avrupa ülkelerinde uygulaması görülen anlamda yöneticiye geniş çerçeveli bir korunma imkânı sağlayabilecek bir düzenlemenin getirilmediğini de belirtmek gerekmektedir. Yöneticilerin almış oldukları ticari kararların mahkemelerce denetlenmesini sınırladığı kabul edilen ticari takdir kuralı gereği, yöneticilerin kararı, karara etki edecek olan hususlar hakkında gerekli araştırma yapıp, sağlam ve güvenilir bilgiye dayalı olarak alınmışsa ve karar, alındığı tarihteki şartlara göre makul kabul edilebiliyorsa, ticari takdir sınırları içerisinde kalacak ve bu karar sebebiyle yöneticilerin sorumluluğu aranmayacaktır.³³

ABD ve Avrupa'daki yorum ve uygulamaları itibarıyla, yöneticiler için güvenli bir liman olarak kabul edilen ticari takdir kuralının doğal bir sonucu olan ve uygulama itibarıyla özellikle ABD'de çok sık görülen yargının kendisini sınırlaması (judicial self-restraint) esas gereği³⁴, mah-

keme sürecinde hâkimin yönetici tarafından alınan kararın ticari takdir kuralı çerçevesinde alınan bir karar olduğuna hükmetmesi durumunda, kendi otoritesini sınırlayarak yönetici hakkında ileri sürülen iddia itibarıyla ilgili uyuşmazlığı çözmekten kaçınması ve davayı sonuçlandırmaksızın çekilmesi gerekecektir. Bu anlamda yeni TTK'nın 369. maddesi gerekçesinde ifade edilen işadamı kararı ilkesinin ABD ve Avrupa'daki uygulama ve yorumlanması çerçevesinde bir sonuç doğurmayacağını beklenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte yeni TTK yönetim kurulu ve yöneticilerin sorumluluğunu daha derli toplu bir şekilde tanımlamış bulunmaktadır. 562. maddede sıralanan ve cezai sorumluluk hükmedilen durumlar sonucunda zarar gören tarafların bu zararlarının yöneticinin hukuki sorumluluğu çerçevesinde karşılanması gerektiği de belirlenmiş durumdadır. Ayrıca, yeni TTK 11. bölümde hukuki sorumluluk halleri düzenlenmiş bulunmaktadır. Buna göre 6762 ve 6102 sayılı Kanunlarda ilgili durumları karşılaştırmalı olarak aşağıda incelenmiştir³⁵:

³³ Yrd. Doç. Dr. Kürşat Göktürk, "Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl 2011, sayfa 209.

³⁴ "Judicial self-restraint"le ilgili ilave bilgi için bkz.

http://en.wikipedia.org/wiki/Judicial_restraint

³⁵ İlgili karşılaştırma ve maddelerin tam metni için bkz. Cerebra, Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu & Mevcut Türk Ticaret Kanunu, Ticaret Şirketleri, s. 203 - 209

REASÜRÖR

Tablo: D&O: Bazı Ülkelerde İyi/Orta Riskler İtibarıyla Polİçe Yenilemelerinde Fiyat Deęiřimi

Ülke	Fiyat	En son Güncelleme
Avusturya	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
Belçika	 Azalış (0-%10)	Q4 - 2011
Brezilya	 Azalış (%20-%30)	Q1 - 2012
Bulgaristan	 Mevcut Değil	Q4 - 2011
Kanada	 Azalış (%10-%20)	Q1 - 2012
Çin	 Artış (%10-%20)	Q1 - 2012
Hırvatistan	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
Çek Cumhuriyeti	 Azalış (%10-%20)	Q4 - 2011
Danimarka	 Azalış (0-%10)	Q4 - 2011
Estonya	 Azalış (%10-%20)	Q4 - 2011
Finlandiya	 Azalış (%10-%20)	Q4 - 2011
Fransa	 Azalış (0-%10)	Q1 - 2012
Almanya	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
Yunanistan	 Artış (0-%10)	Q4 - 2011
Macaristan	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
İrlanda	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
İtalya	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
Japonya	 Azalış (0-%10)	Q1 - 2012
Norveç	 Azalış (0-%10)	Q4 - 2011
Polonya	 Azalış (%10-%20)	Q4 - 2011
Portekiz	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
Romanya	 Deęişme Yok	Q4 - 2011
Rusya	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
İspanya	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
İsveç	 Azalış (0-%10)	Q4 - 2011
İsviçre	 Azalış (%10-%20)	Q4 - 2011
Türkiye	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
Birleşik Krallık	 Deęişme Yok	Q1 - 2012
ABD	 Deęişme Yok	Q1 - 2012

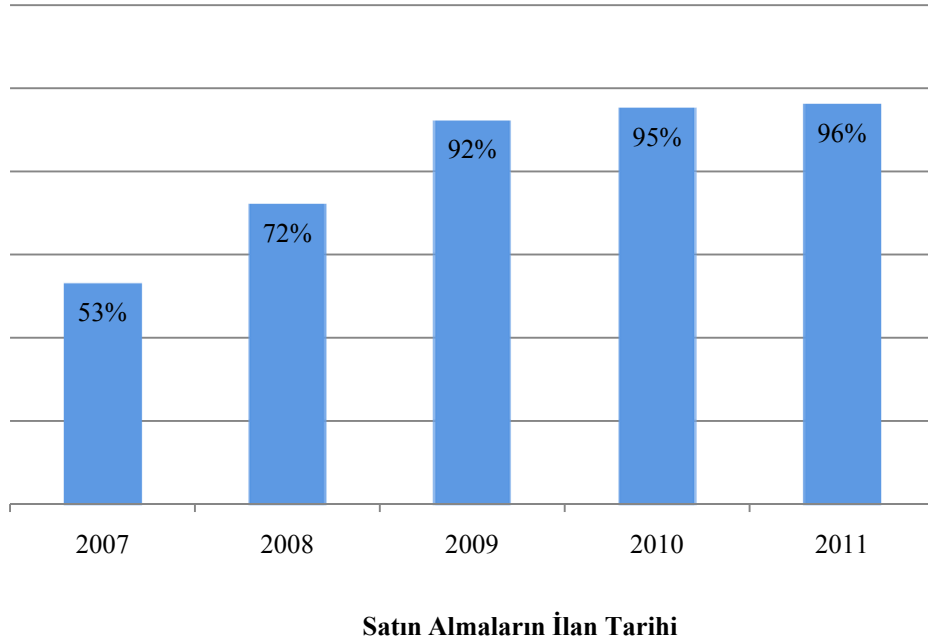
Kaynak: <http://imr.marsh.com/Rates.aspx>

- Yeni TTK 549. maddesi ile şirket kuruluşu, sermaye artırma veya azaltma, menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belge ve beyanların gerçeğe aykırı olmasına

bağlı olarak doğabilecek zararlarında bu belgeleri hazırlayanlarla, beyanlarda bulunanların kusurlarının bulunması durumunda sorumlu olacakları belirlenmekte-

dir. Bu hüküm 6762 sayılı Kanunda 305. maddede düzenlenmekte ve 209. madde gereği düzenlenmesi gereken belge ve diğer evrakların gerçeğe aykırı olması

Grafik:
ABD-500 mio US\$ Üzeri Bedelli Satın Almalar İtibarıyla İlgili İşlemlerde Zarara Uğranıldığı İddiasıyla Dava Sürecine Gidilme Oranları

Kaynak: SDC, SEC

durumunda kurucularla belgeleri düzenleyenlerin müteselsilen sorumlu olacakları ve haklarında Türk Ceza Kanunu'nun 350. maddesinin uygulanacağı belirtilmekteydi.

- Sermaye hakkında yanlış beyanlar ve sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bilen ve buna onay verenlerle ilgili eski TTK'da 306. madde ile getirilen düzenleme, yeni

TTK'da 550. madde altında detaylandırılıp düzenlenerek hukuki sorumluluk tesis edilmiş ve kusurları olması kaydıyla şirket yetkililerinin ilgili zararı faiziyle ödemesi gerektiği belirlenmiştir.

- Eski TTK'da 307. madde altında yer alan düzenleme yeni TTK'da 551. madde ile tesis edilmiş, işletme ve aynın durumunu farklı gösterenler bu durumdan kaynaklanan zararı karşılamakla sorumlu tutulmuşlardır.

- Yeni TTK'nın, yukarıda detaylı bir şekilde belirtildiği üzere, 6335 sayılı Kanunun 27. maddesi ile değişik 552. maddesi ile, Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, izinsiz para toplayanlara 6762 sayılı TTK'da bulunmayan sorumluluklar getirilmiş durumdadır.
- Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunun düzenlendiği

madde eski TTK'da 309. madde ile belirlenecek tazminatın şirkete, iflas durumunda ise İflas İdaresi'ne verileceği şeklinde düzenlenmekteydi. Yeni TTK'nın 6335 sayılı Kanununun 27. maddesi ile değişik 553. maddesi ile kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının esas sözleşme ve kanundan doğan yükümlülüklerinin "kusurlarıyla" ihlali halinde doğan zarar itibarıyla, kusursuzluklarını ispatlayamadıkları sürece sorumlu olacakları ve ilgili zararı hem şirkete, hem pay sahiplerine hem de alacaklılara ödemekle yükümlü olacakları belirlenmiştir. 6335 sayılı Kanununun 27. maddesi ile getirilen değişiklik çerçevesinde maddeye eklenen yukarıdaki "kusurlarıyla" ibaresi, ilgili cümlede sonradan gelen "kusursuzluklarını ispatlayamadıkları sürece" ibaresiyle bir ölçüde çelişmekte ve burada getirilen kusursuz sorumluluk halinin ön şartı olarak sanki kusurun ortaya konulması gerekir gibi bir algılamaya yol açmaktadır. Bu maddede ayrıca bu kişilerin kontrolleri dışında kalan esas sözleşmeye ve kanuna aykırılıklar ile yolsuzluklar itibarıyla sorumlu tutulamayacakları ve bu sorumlu olmama halinin gözetim ve özen yükümlülüğü gerekçe gösterilerek geçer-

siz kılınmayacağı hükme bağlanmış durumdadır.

- Yeni TTK 554. madde ile işlem denetçileri ve özel denetçilerinin görevlerini yerine getirirken kusurlu hareket etmeleri sebebiyle zarara yol açmaları durumunda şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara karşı sorumlu olacakları belirlenmektedir. 6335 sayılı Kanunla getirilen değişiklik ile aynı maddede daha önce son cümle olarak yer alan ve kusuru ispat yükümlülüğünün iddia eden üzerinde olacağını belirten hüküm ile denetim açısından daha geniş bir çerçeveyi tanımlayan "şirketin kuruluşunu, sermaye artırımını, azaltılmasını, birleşmeyi, bölünmeyi, tür değiştirmeyi, menkul kıymet ihracını veya herhangi bir diğer şirket işlem ve kararını denetleyen" ibareleri kaldırılmış ve işlem denetçisi kavramı da kanun kapsamından çıkarılmıştır.
- 6762 sayılı TTK 309 ve yeni TTK 555. madde gereği genel kural olarak şirket zararını pay sahiplerinin veya şirketin bu zarara yol açarlardan talep edebileceği ancak ilgili tazminatın şirkete verileceğini hükme bağlamaktadır. Yeni TTK 556. madde ile şirketin iflası durumunda bu tazminatın nasıl paylaşılacağı belirlenmektedir.
- Yeni TTK 557. madde ile teselsül durumunun nasıl iş-

leyeceği detaylandırılarak hükme bağlanmaktadır.

Görüldüğü üzere, hukuki sorumluluklar açısından da yeni TTK yöneticilere daha ağırlaştırılmış sorumluluklar yüklememiş, 6762 sayılı TTK'nın ilgili durumlar itibarıyla hükme bağladığı hususları detaylandırmış ve hatta kimi durumlarda yöneticilerin sorumluluklarının nasıl tespit edilebileceğini yönetici lehine açıklayıp kimi durumlarda ise yine yönetici lehine savunma mekanizmaları tesis etmiştir.

Yeni TTK bu haliyle Avrupa Birliği ülkelerindeki duruma paralel bir anlayışla yöneticinin hukuki sorumluluğunu düzenlemiş bulunmaktadır. Bu bağlamda D&O poliçesi çerçevesinde yöneticinin hukuki sorumlulukları açısından riski ciddi ölçüde artırıcı bir durum olmadığı söylenebilir. Bu durum Tablo'da da gözlemlenebilen Türkiye'de bu teminatı veren sigortacıların risk algılaması ile de paralel durumdadır.

Grafik'de görülebileceği üzere ABD'de son 5 yılda 500 milyon \$ ve üzeri bedelli satın almaların neredeyse tamamında mahkemeye gidildiği bir noktaya gelinmiş durumdadır. Bu husus, AB ülkelerinde de son yıllarda artan bir trendde kendini göstermektedir. Özellikle küçük ortakların daha fazla korunmasına yönelik hukuki imkânların sağlandığı bu coğrafyalarda D&O poliçeleri

açısından önemli risk konularından birisini bu alanlar oluşturmakta ve sigortacılar D&O teminatını verirken bu riskleri kontrol altına alan özel klotlarla poliçelerini düzenlemektedirler. Yeni TTK bu gibi durumlar açısından da yöneticilerin sorumluluğunu daha net bir şekilde belirlediğinden ve 361. maddede belirtilen yönetici sorumluluk poliçesinin mevcudiyetinin kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde göz önüne alınacağı hükmü bir ölçüde bu hususla da bağlantılı olduğundan, Türkiye pazarında sağlanan poliçelerin bu gibi durumlar itibarıyla hangi çerçevede ve ne ölçüde teminat sağladığı hususu da önem arz etmektedir. Piyasada sunulan poliçele-

rin hemen hemen hepsinde bu riziko teminat harici bırakılmakta olup ancak özel şartlarla ve talep edildiği takdirde ve sınırlı ölçekte teminata dâhil edilebilmektedir.

Türk pazarında sunulan D&O teminatlarının gerek yeni TTK, gerekse yöneticilerin sorumluluğunu belirleyen Borçlar Kanunu, İş Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Bankalar Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu gibi diğer kanunlarda yer alan sorumluluklara ne ölçüde cevap verebildikleri ve bu bağlamda Türk hukukunda yöneticilerin sorumluluğunun özellikle Avrupa Birliği müktesebatı ile ne ölçüde paralellikler içerdiğinin ayrıca incelenerek karşılaştırılması, hem son dönemde popülaritesi artan bu

sigorta korumasının Türk sigorta pazarının dinamikleri çerçevesinde doğru algılanması, hem de yöneticilere yüklenen hukuki sorumluluk ölçüsünün Avrupa normları ile karşılaştırılabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Yeni TTK çerçevesinde yapmış olduğumuz bu kısa değerlendirmeyi müteakip bir sonraki bölümde, diğer kanunlarda yönetici sorumlulukları itibarıyla geçerli hükümleri ve Türkiye pazarının bu alandaki dinamikleri çerçevesinde D&O poliçelerinin sağlamakta olduğu sigorta korumasını incelemeye çalışacağız.

Mahmut SARAÇOĞLU

Yabancı Basından SEÇMELER

Temmuz Yenilemeleri: Reasürans Piyasalarında Gelişmeler

Reasürans broker'ı Willis tarafından 1 Temmuz yenilemeleri üzerine yayınlanan raporda, Kuzey Amerika'da ve global teminatlarda kaydedilen fiyat artışlarının sanılanın aksine piyasanın disiplin kazanmakta olduğunun göstergesi olmadığı vurgulanmaktadır. Willis Re'nin "Looks Can Be Deceiving" (Görünümler Aldatıcıdır) başlıklı raporunda, yenilemelerde fiyat ve şartlar açısından kısıtlı ölçüde görülen iyileşmenin sadece belirli hasarlar ve kötü sonuçların neticesinde kısa vadeli bir gelişme olduğu ifade edilmektedir.

Willis Re Yönetim Kurulu Başkanı Peter Hearn, reasürans piyasasının istikrarlı ve intizamlı bir tablo çizdiğini ancak

piyasa genelinde disiplinden söz edilemeyeceğini ifade etmekte ve şöyle devam etmektedir: "Aslına bakılırsa, Haziran ve Temmuz yenilemelerinde, yüksek riske maruz bölgelerde dahi, kimi sedanlar hasarsız tretelerde riske göre ayarlanmış bazda fiyat indirimleri elde edebilmişlerdir". Reasürans broker'ı Guy Carpenter ise 1 Temmuz yenilemelerine, çeşitli branş ve bölgelerde sınırlı ölçekte gözlenen fiyat artışları ve artan reasürans kapasitesinin damga vurduğu görüşündedir.

İlk çeyrekte oluşan hasarlara ilişkin tahminlerdeki artış ve ikinci çeyrekte ABD'de meydana gelen fırtına ve orman yangınlarına rağmen, yıl geneline bakıldığında doğal afet

hasarları düşük bir seviyede kalmıştır. Guy Carpenter, 2012'nin ilk yarısı için toplam 11 Milyar Dolara ulaşan bir hasar öngörmektedir ki, bu tutar, 2011 hasarlarının sadece belli bir oranı niteliğinde olup, temmuz ayı itibarıyla hala çok geniş bir reasürans kapasitesinin mevcut olduğu anlamına gelmektedir. Firmanın, aracılık ettiği işlere ait toplam reasürans sermayesinde bir yıl içinde %4'lük bir oranla 184.5 Milyar Dolarlık artış görüldüğü açıklanmaktadır.

Guy Carpenter'ın Küresel Ticari İstihbarat Müdürü David Flandro, sektörün reasürans faaliyetlerine tahsis edilmiş sermaye miktarındaki kesintisiz artışın, fiyat artışları üzerinde azaltıcı bir etkisi olduğunu

Tablo 1: Yangın-Mühendislik Fiyatları

Bölge	Bölüşmeli Komisyon	Hasarsız Risk Programı % Değişim	Hasarlı Risk Programı % Değişim	Hasarsız Katastrofik Programlar % Değişim	Hasarlı Katastrofik Programlar % Değişim
Avustralya	%0	%0 ila +%10	Muhtelif	%0 ila +%10	+%5 ila +%25
Karayipler	%0	%0	Muhtelif	+%5 ila +%10	-
Çin	-	%0 ila -%5	+%10 ila +%25	%0 ila +%15	-
Latin Amerika	+%1 ila -%5	-%5 ila +%5	+%5 ila +%25	%0 ila +%5	-
Orta Doğu	%0	+%5 ila +%10	+%10 ila +%15	+%10	+%20 ila +%35
Güney Afrika	%0	+%5	+%10	+%5	+%10
ABD - Ulusal	%0	%0	+%2,5 ila +%7,5	%0 ila +%5	+%2,5 ila +%7,5
ABD - Yerel	-	%0	+%2,5 ila +%7,5	-%10 ila +%5	+%5

Kaynak: Willis Re

Tablo 2: Kaza Fiyatları

Bölge	Bölüşmeli Komisyon	Hasarsız XL % Değişim	Hasarlı XL % Değişim
Avustralya	-	%0 ila +%2,5	+%2,5 ila +%5
Karayipler-Motor	%0	%0	+%5 ila +%10
Güney Afrika	-	+%5	+%10
ABD - Genel Sorumluluk	+%1 ila +%1,5	%0 ila -%3	%0 ila +%3
ABD - Motor	%0 ila +%1,5	%0	%0 ila +%3
ABD - Mesleki Sorumluluk	%0	%0 ila -%5	%0 ila +%5

Kaynak: Willis Re

belirtmektedir. Flandro doğal afetlere ek olarak, rezervler ve bilançoların varlık bölümündeki gelişmelerin de reasürans fiyatları üzerinde önemli ölçüde etkili olabileceğini sözlerine eklemektedir.

Diğer yandan, birçok branşta ancak tek haneli fiyat artışlarının gözlendiği piyasada, reasürans kapasitesini olumsuz yönde etkileyebilecek iptallerin son derece sınırlı kaldığını

dile getirmekte, global reasürans sermayesinde gerek reasürans şirketlerinin bilançolarının kuvvetlenmesi, gerekse ağırlıklı olarak yatırım fonları tarafından finanse edilmekte olan yeni “Side-Car” oluşumları nedeniyle, tam tersi bir seyrin söz konusu olduğunu belirtmektedir.

Bunlara ek olarak, bazı ABD sigorta şirketlerinin hem yeniden güçlenen bilanço var-

lıkları, hem de birden fazla doğal afet modelini temel alan bir yaklaşım içine girmeleri veya kullandıkları afet modelini değiştirmeleri nedeniyle risk toleranslarını arttırmak suretiyle daha düşük seviyede katastrofik teminat aldıklarını ifade etmektedir.

Guy Carpenter, geçtiğimiz yıl meydana gelen hasarlara rağmen, ABD’de %6,5’lik yıllık fiyat artışının gerçekleş-

tiğini, fiyatların Temmuz yenilemelerinde ise aşağı yukarı aynı seviyede kaldığı görüşündedir. Yangın/Mühendislik bölüsmeli reasürans anlaşmaları genellikle geçtiğimiz yılın koşullarıyla yenilenirken, Latin Amerika ve Karayipler'deki Katastrofik Hasar Fazlası anlaşmalarında sırasıyla, %0 - %5 ve %3 - %7,5'luk fiyat artışları görülmektedir.

Latin Amerika'daki Risk Hasar Fazlası anlaşmalarda fiyatlar genellikle sabit kalmakta, ancak şirketlerin hasar geçmişlerine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Guy Carpenter, Risk Hasar Fazlası anlaşmaların yaygın olarak kullanıldığı Brezilya'da, fiyatlandırmaya istikrar kazandırıldığı ancak reasürörlerin de kapasite ve şartlar hususunda esneklik gösterdiği görüşündedir.

Bu değerlendirmeler, Londra piyasasının fiyat artışları konusunda daha ısrarcı bir tutum izlemesine karşın, ihtiyari Yangın-Mühendislik işleri için de geçerlidir.

Broker, Arjantin'de değişen mevzuata rağmen, piyasanın doğal seyrine dönmesiyle beraber, sigortacı ve reasürörlerin alternatif yollar bularak faaliyetlerini sürdürme konusunda başarılı olduklarını bildirmektedir. Guy Carpenter'a göre, Latin Amerika ve Karayipler'de kapasite yeterli düzeyde, hatta kimi durumlarda bölgeye akan yeni sermaye nedeniyle ihtiyaç duyulan seviyenin üzerinde seyretmektedir. Broker'a göre Yangın retrosesyon anlaşmalarında fiyatlar, hasara uğramış programlar için artış göstermeye devam ederken, genel artış trendinin 2011'in ikinci çeyreği yenilemeleri boyunca hızını azalttığı görülmektedir.

Guy Carpenter, "Costa Concordia" felaketinin Nakliyat anlaşmalarına bir darbe indirdiğini, olayın tahmini 1 Milyar Dolarlık toplam hasara ek olarak, sektörel hasara endeksli anlaşmalarda fiyat ve alt dilimlerde çarpıcı artışlara yol açarken, retrosesyon kapasitesinde daralmaya neden oldu-

ğunu vurgulamaktadır.

Havacılık branşında sigorta piyasasında fiyatlarda kaydedilen aşırı düşüşe rağmen, reasürans piyasasının yenilemelerde sadece %3 - %5 civarı indirimlerle, görece durağan bir seyir izlemekte olduğu görüşünde bulunan broker, kapasite fazlası ve büyük hasarlarla karşılaşmamış olunması nedeniyle, rekabetçi fiyat ortamının havacılık piyasasında da etkili olmaya başladığını ifade etmektedir.

Son olarak, Kaza işlerinde, ABD'deki Kaza anlaşmalarında tüm branşlarda iyileşme kaydedildiğini, İşveren Sorumluluk Sigortaları'nda ise gözlenmekte olan fiyat artışlarının Temmuz yenilemelerinde ivme kazandığını bildirmektedir.

Reactions
Temmuz-Ağustos 2012
Çeviren: K. Ceren
DEMİRTAŞ

Andrew Kasırgası'nın 20. Yılı

Üzerinden 20 yıl geçen Andrew Kasırgası, doğal afet reasürans piyasasında geniş çaplı değişikliklere neden olmuştur.

16 Ağustos 1992 tarihinde ortaya çıkan ve Andrew Kasırgası'na sebep olan tropikal depresyon (tropikal hava olayları), Atlantik sezonunun o yılki ilk fırtınası olmuş ve daha sonraları 20. yüzyılın en büyük 5. Kategori Kasırgalarından biri olarak kayıtlara geçerek, 2005 yılındaki Katrina Kasırgası'na kadar tarihe geçen en yüksek hasarlı kasırğa olmuştur.

Andrew, hasar büyüklüğü açısından önemli olmasının yanı sıra, modern doğal afet risk yönetiminin temellerinin atılmasında, doğal afet modellemesine yönelik yazılımların ortaya çıkışında, doğal afet tahvillerinin (cat bond) önem kazanmasında ve Bermuda'nın en önemli reasürans merkezlerinden biri haline gelmesinde büyük rol oynamıştır. Andrew Kasırgası'nı takiben reasürans dünyası çok daha modern ve teknik bir hal almıştır. Kasır-

ganın etkileri piyasalarda doğal afet risklerinin algılanma ve yönetilme biçimlerinde büyük değişikliklere neden olmuştur.

16 Ağustos 1992'de başlayan tropikal hava olayları, 17 Ağustos'ta Andrew adıyla anılmaya başlandıktan beş gün sonra kasırgaya dönüşmüştür. 23 Ağustos tarihinde Florida'da yol açacağı toprak kaymasından önce 5. Kategori Kasırğa seviyesine ulaşmıştır. Kasırğa, Florida'ya verdiği geniş çaplı hasarı takiben Meksika Körfezi'ne yönelmiş, daha sonra da Luisiana'ya 3. Kategori Kasırğa olarak ulaşarak, son toprak kaymasına burada sebebiyet vermiştir.

Andrew Kasırgası'nın Florida'da meydana getirdiği toprak kayması, kayıtlara tarihin en büyük sigortalı hasarı olarak geçerken, 15 milyar \$'ı aşan sigortalı hasar ve 11 sigorta şirketinin faaliyetinin sonlanmasına neden olarak, o tarihe kadar karşılaşılmış en büyük hasarın üç katını aşmıştır. Kasırgayı takiben Güney Florida'da fiyatlar %300'lere kadar yükselmiş ve milyonlar-

ca poliçe sahibi fırtına teminatlarını yenileme olanağı bula mamıştır.

Andrew yarattığı sigortalı hasarın yanı sıra, sektörü doğal afet hasarlarının değerlendirilmesi ve yönetilmesi konusunda etraflıca düşünmeye yönlendirmiştir. O tarihe kadar riziko tespit çalışmaları tarihsel verilere dayanılarak yapılırken, takip eden yıllarda daha teknik ve modelleme temelli risk yönetimi biçimleri kullanılmaya başlamıştır. Böylelikle sermayenin, risklerin değerlendirilmesinde teknik ve bilimsel yaklaşımlar izlenilerek kullanıldığı yeni bir kültür ortaya çıkmaya başlamıştır.

Günümüzde modern reasürans piyasalarında doğal afet modellerinin kullanımı sıkça rastlanan bir olgu olmakla birlikte, modellerin kullanılmaya başlaması Andrew'u takiben gerçekleşmiştir ve bu durum reasürans piyasalarında bir devrim niteliğindedir.

Geçtiğimiz 20 yıl içinde teknolojik imkânlar açısından muazzam gelişmeler kaydedilmiş, böylelikle olasılık hesaplarına dayanan modellerin

gelişmesine bir hayli imkân sağlanmıştır. Günümüzde daha nitelikli modelleme verileri derlenip depolanabilmekte, modelleme sürecinde bilgisayarlar kullanılarak yüzbinlerce doğal afet senaryosu simülasyonu yürütülebilmektedir. Bilimsel dayanağa sahip verilerin iyileştirilmesine ek olarak, tarihsel verilerin de dikkate alınması, yapılan simülasyonları daha gerçekçi kılmaktadır. Veri kalitesinin yükselmesi ve risklerin anlaşılabilir hale gelmesi ile doğal afet modelleri günümüz reasürans piyasalarında iş süreçlerinin bir parçası haline gelmiştir.

Günümüz modelleme imkânlarından faydalanılarak tarihsel olaylar bugünün şartlarıyla yeniden simüle edilebilmektedir. Bu tür simülasyonlar yapılırken, makroekonomik göstergeler, hasara maruz kalabilecek sigortalı değer ve imar kanunlarındaki değişiklikler gibi birçok değişen faktör göz önünde bulundurulmaktadır. Andrew Kasırgası'nın günümüzde gerçekleşmesi halinde yol açacağı tahmini sektörel hasar AIR-Worldwide modelleme şirketine göre 57 milyar \$ civarında-

dır. Tahmini hasarın 20 yıl önceki hasara kıyasla 4 kat artmış olmasının en temel sebebi kasırganın geçiş yolları üzerindeki yapılaşmadaki artış miktarıdır. Andrew'un ardından inşa edilen yapıların kasırgaya daha dayanıklı olması ise modellenen hasar üzerinde azaltıcı etkiye sahip etkenlerden biridir.

Andrew Kasırgası her ne kadar döneminin dengelerini değiştirecek ölçüde bir doğa olayı olsa da modelleme şirketlerine göre sadece 30 yıllık güven aralığına sahip bir kasırgadır, diğer bir deyişle bu ölçekte bir hasarın herhangi bir yılda gerçekleşme olasılığı %3,33'tür.

Doğal afet modellerinin günümüzde halen gelişme döneminde olduğu kabul edilmekle birlikte, bu süreç ancak Andrew Kasırgası sonrasında piyasanın daha teknik hareket etmeye mecbur kalmasıyla başlamıştır. Modelleme sürecinin diğer gelişim evreleri ise 2004, 2005 ve 2008'de gerçekleşen hasarları takiben şekillenmiştir. Tüm bu gelişmelere rağmen, doğal afet modelleri henüz global ölçekte yaygınlaşmış değildir. Üstelik

yakın dönemde gerçekleşen doğal afet hasarlarını takiben modeller çeşitli çevrelerce mercek altına alınmış ve güvenilirlikleri sorgulanmaya başlanmıştır.

Andrew Kasırgası'nın piyasalar açısından çığır açan bir diğer sonucu ise reasürans alıcılarını ciddi şekilde zorlayan piyasa koşulları ve fiyat artışlarını takiben, konvansiyonel reasüransa alternatif olabilecek ILS (Insurance Linked Security) piyasasının doğuşudur.

Doğal afet tahvilleri, risklerin sermaye piyasalarına dağıtılması suretiyle teminat altına alınmasına olanak sağlamaktadır. Başlangıçta kimi çevreler doğal afet tahvillerinin reasürans piyasalarının gerekliliğini ortadan kaldıracağını savunurken, tahvil piyasalarında sınırlı ölçekte gelişme kaydedilmiş ve beklenen olumsuz etkiyle karşılaşmamıştır.

**Insurance Day
Ağustos 2012
Derleyen: Esen TEMİZ**

Çeviri Kaynaklı Anlatım Bozuklukları

Yabancı dilde hazırlanan anlaşma metinlerinin çevirisine güvenmek, sigorta şirketleri için risk oluşturmaktadır.

İngiltere ve Amerika'nın ortak bir dil tarafından bölünmüş iki ayrı millet olduğunu söylerken, George Bernard Shaw'un aklında Sigorta Hukuku Raporları mı vardı acaba? Sanmıyoruz. Anais Nin "Herşeyi olduğu gibi değil, görmeyi istediğimiz gibi görürüz" derken, yargı sisteminin sigorta poliçelerinin çevirisi ile ilgili yaklaşımları üzerinde mi düşünüyordu? Pek olası değil. Buna rağmen her iki cümle de, uluslararası sigorta poliçe çevirileri bağlamında kullanıldığında anlamlı olmaktadır.

Uluslararası sigorta uyuşmazlıkları ile ilgili deneyimlerimize göre, yerel kanunların uygulanıp uygulanmaması, yerel mahkemelerde kullanılan dil, yerel olarak kabul gören uygulama ve kurallar gibi değişkenler arttıkça, iki ulus arasındaki mesafe de büyümektedir.

Özellikle İngiliz mahkemelerinde daha önce görüşülmüş ve kabul görmüş standart anlaşma metinleri söz konusu olduğunda, ortaya çıkan sonuçlar sigorta şirketleri için şaşırtıcı olabilmektedir. Önemli olan, iş kabulü sırasında poliçe metni hazırlanırken ya da sonrasında tazminat talepleri söz konusu olduğunda, sigorta şirketlerinin nerelerde sorun çıkabileceğine dair bilgi sahibi olmaları ve gizli tehlikelerden kaçınmak için önlem alabilmeleridir.

Çeviri Sorunları

Çeviri nedeniyle yaşanan sorunlara ilginç bir örnek, Miami'den Cancun'a lüks mallar ithal eden bir perakende satıcıya kargo teminatı veren bir Meksika sigorta şirketinin, Londra pazarından reasürans teminatı alması sonrasında yaşanmıştır. Anlaşmazlığın konusu kol saatleri olmuştur.

Yaşanan anlaşmazlığın temelini, reasürans şirketinin, perakendeci şirketin plasman sırasında Rolex ve diğer paha-

lı marka kol saatlerini ithal ettiğini belirtmemesi ile ilgili şikayeti oluşturmuştur. Reasürans şirketi bu gerekçe ile sözleşmenin geçersiz olduğunu ileri sürmüştür. İspanyolca sözleşmede geçen "relojes" kelimesi Londra pazarına yapılan sunumda İngilizce "clocks" (duvar/masa saati) olarak tercüme edilmiştir. İddianın esasını, Cancun'a sevk edilen ve orada parfümerilerde satılan milyonlarca dolar değerindeki saatlerin, underwriterların dikkatini çekmesi ve konuyu araştırmaya sevk etmesi gerektiği oluşturmaktadır.

Ancak, sözleşmede sürekli olarak duvar/masa saatlerinden bahsedilmesi nedeniyle İngiliz Yüksek Mahkemesi, underwriterların, saatlerin nominal değerlerini dikkate almalarında haklı olduklarına, buna karşın saatlerin niteliği ile ilgili araştırma yapmaya zorunlu olmadıklarına hükmetmiştir.

İngilizce Kavramlar ve Yabancı Mahkemeler

İngiliz kanunları, medeni

kanuna sahip Avrupa ve Latin Amerika ülkelerinin kanunları ile uyuşmayan birçok kavram barındırmaktadır. Bazı medeni hukuk ülkeleri, “ön şart”, “taahhütler”, “hakların saklılığı” gibi İngiliz kanunlarında yaygın olan kavramları kesinlikle tanımamaktadır. Anlaşma metinleri ve tazminat talepleri de bu durum göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.

Anlaşmaların yorumlanması söz konusu olduğunda, Londra pazarında genel kabul görmüş olan anlaşma metinleri, yabancı mahkemelerde şaşırtıcı derecede farklı şekilde yorumlanabilmektedir. Özellikle yeni teknolojileri içeren enerji projelerinde olduğu gibi, sigortalının tek bir satıcıdan aldığı birden fazla parça veya ekipman için koruma talebinde bulunduğu ve sigortacının bu talebe karşılık kendisini korumak istediği durumlarda sıklıkla kullandığı Seri Hasar Klozu bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Seri Hasar Klozu, ilk hasara teminat verirken, bu hasarı takiben aynı sebebe bağlı olarak oluşan diğer hasarlar olması durumunda sigorta şirketinin, sonraki hasarların sadece belli bir yüzdesini tazmin etmesine olanak sağlamakta, en azından bunu hedeflemektedir.

İspanyolcada hem “hasar” (loss) hem “tazminat talebi” (claim) sözcükleri aralarında anlam farkı gözetmeksizin genellikle “sinestro” kelimesi ile ifade edilmektedir. “Sinestro”

kelimesinin bu şekilde kullanılması, özellikle “hasar” a dayalı ve “tazminat talebi” ne dayalı toplam limitlerin çok farklı anlamlara geldiği seri hasar klozunun bulunması durumunda, karışıklığa ve teminatın kapsamının farklı yorumlanmasına yol açabilmektedir.

Yabancı Kavramlar ve İngiliz Mahkemeleri

Yaşanan sorunlar tabii ki sadece tek yönlü değildir. İngiliz mahkemeleri de diğer bölgelerin kanunları ve uygulamalarını İngiliz kanunlarına göre hazırlanmış metinlere uyarlarken ortaya çıkan zorluklarla baş etmeye çalışmaktadırlar.

Bu yönde en bilinen örnek, Norveç’te bulunan bir balık çiftliğinin sigorta teminatı ile ilgili olarak açılan, “Vesta v Butcher” davasıdır. Sigorta anlaşması şu şartları içermektedir: “Tesisin 24 saat gözetim altında tutulacağı taahhüt edilmektedir. Verilen taahhütlerden birinin ihlâl edilmesi durumunda poliçe geçerliliğini yitirecektir.”

Reasürans poliçesinde kullanılan form, FormJ1 olup, reasürans slibinin ekinde, orijinal poliçe şartları bulunmaktadır. Sigorta anlaşması Norveç kanunlarına tabi iken, reasürans anlaşması İngiliz kanunlarına tabi bulunmaktadır. Verilen taahhütlerden birinin ihlâl edilmesi durumunda po-

liçenin geçerliliğini yitirecek olması şartı, Norveç kanunlarına göre, yapılan ihlâlê bağılı bir hasar bulunmaması halinde geçerli değildir; oysa reasürans anlaşmasının tabi bulunduğu İngiliz kanunlarına göre her şekilde geçerlidir.

Ancak, reasürans ve sigortanın aynı şekilde hareket etmesi gerekliliğı göz önünde bulundurularak reasürans anlaşmasında bahsedilen taahhüt ile ilgili olarak Norveç kanunları geçerli kabul edilmiş; bu nedenle reasürans şirketi, taahhüdün (bir hasar doğurmayan) ihlâlını sözleşmenin geçersiz olacağına dair bir dayanak olarak göstere-memiştir.

Ancak, “Wasa v Lexington” davasından da bildiğimiz gibi, İngiliz mahkemelerinin anlaşmazlıklara yaklaşımı her zaman aynı değildir. Bu davada Lordlar Kamarası (şimdiki Yüksek Mahkeme) sigorta ve reasürans teminatlarında uyumsuzluğa neden olan bir süre klozunun yorumlanmasında İngiliz kanunlarına öncelik vermiştir. Vesta ve Wasa davalarındaki yaklaşımlardan hangisinin geçerli olacağı sigorta/reasüransın ve dava konusu olan şartın türüne bağılı bulunmaktadır.

Çeviri Değıl Uyarlama

Yukarıda altını çizdiğimiz sorunların üstesinden gelmek için sigorta şirketlerinin yabancı trete metinleri ile ilgili

olarak, şu an yaptıkları gibi kelimesi kelimesine tercüme etmek yerine uyarılama yapılmasını sağlamaları gerekmektedir. Kelimesi kelimesine yapılan bir çeviride, tarafların asıl hedefleri iyi ifade edilemeyebilmekte ve poliçe taraf-

ların umduğundan farklı şekilde yorumlanabilmektedir.

Son olarak, bir hukuk bölgesinde mevcut olan teminat ile tamamen örtüşen bir teminata başka bir hukuk bölgesinde ulaşmak mümkün olmayabilir. Böyle durumlarda her ül-

kenin kanunlarını tam anlamıyla kavramak çok önemlidir.

**Insurance Day
Mayıs 2012**

Çeviren: Ekin ZARAKOL

İran Petrolüne Uygulanan Sigorta Yasası

İran petrolüne uygulanan yaptırımlar zamanla Avrupalı sigorta şirketlerinin pazar paylarında azalmaya sebep olmakta, Asya'daki devlet sigorta şirketleri ise bu durumdan istifade etmek istemektedirler.

Dünya Nakliyat Sigortaları piyasasına hükmeden Avrupalı sigorta şirketleri, Avrupa Birliği'nin İran'dan taşınan petrolün sigortalanmasını yasaklayan "Yaptırımlar"ı nedeniyle, sahip oldukları pazar payının önemli bir kısmını, Asya'daki devlet sigorta şirketlerine kaptırma riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. 1 Temmuz 2012 itibarıyla uygulanmaya başla-

nan söz konusu yaptırımlar, ABD ve Avrupa Birliği tarafından, İran'ın nükleer programından ödün vermesini sağlamak amacıyla, bir baskı unsuru olarak hazırlanmıştır. Japonya, Hindistan ve Çin'in de aralarında bulunduğu birçok Asya ülkesi ise, bu yaptırımlara katılmamakta ve İran'dan petrol ithal etmeye devam etmektedir.

Japonya, İran'dan ithal petrol taşıyan tankerlere teminat sağlayan, kamu kontrolünde bir sigorta fonu oluşturma kararını vermiştir. Hintli armatörler de benzer bir düzenleme talep etmektedirler. Hindistan hükümetine ait Shipping Corporation of India'nın Yönetim Kurulu

Başkanı Sabyasachi Hajara, "İran ve Hindistan arasında yapılan deniz yolculuğu oldukça kısa sürmektedir ve geçtiğimiz on sene içinde hemen hemen hiç hasar meydana gelmemiştir." diyerek fikrini belirtmiştir.

İran'dan petrol ithalatı yapan ülkelerdeki armatörler, yaptırımlardan sonra Avrupalı sigorta şirketlerinden teminat alamamaktadırlar. P&I kulüplerinin federasyonu olan International Group of P&I Clubs genel merkezinin Londra olmasının yanı sıra, bu kulüplerin çoğunluğunun Londra'da ve İskandinavya'da bulunması onlar için ayrıca bir sorun olmaktadır. Dünya tanker filosunun yaklaşık %90'ı,

International Group kulüpleri tarafından teminat altına alınmaktadır.

İran'dan petrol ithalatı yapan ülkeler alternatif çözümler bulmak zorunda kalacaklardır. Japonya, Çin ve Hindistan'daki sigorta şirketleri teminat sağlayabilseler de, özel şirketler, üzerlerine aldıkları riski Avrupalı reasürörlere devredemedikleri için yeterli kapasite sağlayamamaktadırlar.

Japonya, şimdilik devlet destekli teminat sağlayan tek ülkedir. Gemi başına 7,6 milyar Dolar olan bu teminat, yüksek bir miktar gözüktüğü de, olası petrol kirliliği akla getirildiğinde çok da büyük bir meblağ değildir. Diğer yandan Güney Kore, devlet tarafından teminat sağlanmasını reddetmiş, İran'dan petrol ithalatı yapmaya devam etmeyeceğini açıklamıştır. Seul Hükümeti,

almış oldukları bu kararın tamamen Avrupalı sigorta şirketlerinin bu yaklaşımının bir sonucu olduğunu beyan etmiştir. Hindistan ise, ithal edilen petrolün, İran tankerleri tarafından taşınmasını ve aynı zamanda İran'da sigortalanmasını talep etmektedir. Fakat İran tankerlerinin kapasitelerinin sınırlı olması sebebiyle, iki ülke arasındaki petrol taşımacılığı önceki miktarlarda olamayacaktır.

Avrupalı Tekne Sigortacıları, yaptırımların iş hacimleri üzerinde oluşturabileceği potansiyel etkisi konusunda oldukça sakin bir tutum sergilemekte, işlerin bu nedenle Avrupa'dan Asya'ya doğru büyük ölçüde kaymasını beklememektedirler. Dünyanın en büyük sigorta şirketlerinden bir uzman, "International Group tarafından sağlanan teminat, bir armatörün tüm iş-

lerini Avrupa'dan çekmesine mani olacak kadar önemlidir" diyerek görüşlerini açıklamaktadır. Bunun sebebi, ancak International Group üyesi bir P&I kulüp teminatına sahip olan taşımacılık şirketlerinin, büyük petrol şirketlerinden taşımacılık işi alabiliyor olmasıdır. Bremen'de önemli bir acente olan Lampe&Schwarzte'den Hans Christoph Enge ise, "Avrupalı sigorta şirketlerinin, İran'dan gelen işleri yazmamaları nedeniyle Asyalı şirketlere önemli bir müşteri kayması olacağını tahmin etmiyorum" diyerek bu durumu tehlikeli bulmadığını belirtmiştir.

**Insurance Day
Temmuz 2012
Çeviren: İpek SONIŞIK**

Ayrılanlar

Şirketimizin Kaza Sigortaları Servisi Teknik Müdürü Sayın Feridun Özünal, 31 Temmuz 2012 tarihi itibarıyla emekliye ayrılmış bulunmaktadır.

1983 yılında Şirketimizin Kaza Sigortaları servisinde çalışmaya başlayan Sayın Feridun Özünal, yaklaşık 30 yıl süren meslek hayatında, Şirketteki görevinin yanı sıra, Tarife Komiteleri'nde Rapor-tör, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği bünyesindeki İnceleme ve Araştırma Komitele-rinde ise Üye olarak görev yapmıştır.

1999 yılından itibaren Dergimizin İnceleme Kurulu'nda da üye olarak görev yapan ve sahip ol-duğu bilgi birikimi ile Dergimize çok önemli katkılar sağlamış olan Sayın Feridun Özünal'a Reasürör Dergisi olarak teşekkür eder, sağlıklı, huzurlu, güzel bir emeklilik hayatı dileriz.